

**Сыныптағы
балалар мен
жасөспірімдердің
сыни тұрғыдан ойлауы**

Бақылау

Талдау

*СТО-дың
бұл
дағдылары
төмендегідей
сипатталады*

Қорытынды

Интерпретация

Оқушылардың басқалардың көмегіне жүгіне отырып жасайтын қадамдары мен сынып жұмысын жүзеге асыру кезінде қолданылатын дағдылар:

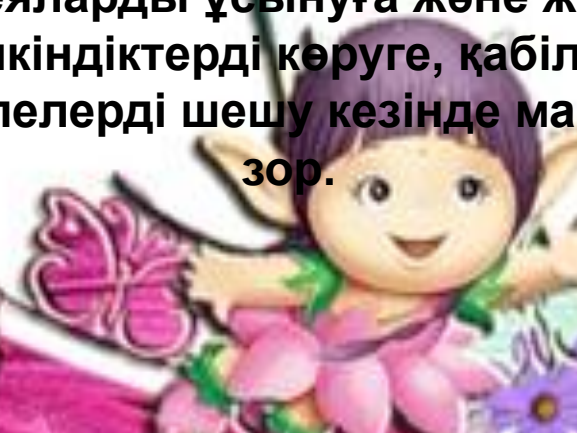
- **Көру арқылы немесе ауызша дәлелдерден алынған ақпараттармен таныс.**
- **Дәлелдерді зерттеуді құрайтын немесе дәлелге негіз етіп алынған, кешірек жасалған іс-әрекеттерді айқындайтын негізгі тармақтарды, болжамдарды немесе ұсыныстарды анықта.**
- **Бұл негізгі құрамдар, көру және ауызша дәлелдер қалай біріктірілгенін және бір-бірімен өзара байланысатынын талда.**
- **Жекелеген суреттердің немесе түрлі жеке пікірлер мен естеліктердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын салыстыр және зертте.**
- **Дәлелдер мен бірқатар ойларды құру үшін түрлі ақпарат көздерін біріктір. Ойыңды қалыптастыратын және қолдайтын түрлі ақпарат көздері арқылы байланыс орнат.**
- **Зерттеуіңмен байланысты дәлелдердің заңдылығы мен беріктігін және дәлелдер сенің болжамдарың мен ойларыңды қаншалықты қолдайтынын немесе қайшылықтар тудыратынын бағала.**
- **Зерттеудің негізінде алынған сұрақтардың жауаптарын интерпретациялау нәтижесінде алынған біліміңді қолдан.**
- **Жасалған қорытындыларды негіздеп, өзектілігі мен маңыздылығын анықта.** [Нұсқаулықтан 50-бет]

Сыни тұрғыдан ойлау —бұл балалардың саналы мағынаны іздеу, өзінің көзқарасының қандайлық болуымен, басқалардың да пікірін ескеріп, қандай да объективті ойлау және қисыны бар өзіндік қате сенімінен бас тарта білу.

Сыни тұрғыдан ойлау-жаңа идеяларды ұсынуға және жаңа мүмкіндіктерді көруге, қабілетті мәселелерді шешу кезінде маңызы зор.

Диалог арқылы сыни тұрғыдан ойлауды дамыту

Диалогтік оқытуына сәйкес, сыныптың қолданбалы зерттеуін зерделер болсақ, ол диалектикалық және диалогтік педагогика тұрғысынан оқушылардың ой-пікірлері назарға болмашы ғана алынатын сыныптағы қарым-қатынастың дәстүрлі моделіне күмәнмен қарайды.

Көзбен көру

Диалог
арқылы
сыни
тұрғыдан
ойлауды
дамыту

Жеке
тәсілдермен
мүмкіндік
жасайды

Ауызша
ақпарат
көздерімен
тікелей бір-
бірімен
қарым-
қатынас
жасайды

Мұғалімдер білім мен
зерттеу үдерістерін
басқармай, бағыттап
отыру

Дәйектейді, та
лқылайды

Формалды оқытуды
азайтады (дәстүрлі
тәсілдерге наразылық)

Диалогтің бес
үлгісі

Механикалық
есте сақтау

декламация

Нұсқаулық/
мазмұндама

диалог

талқылау

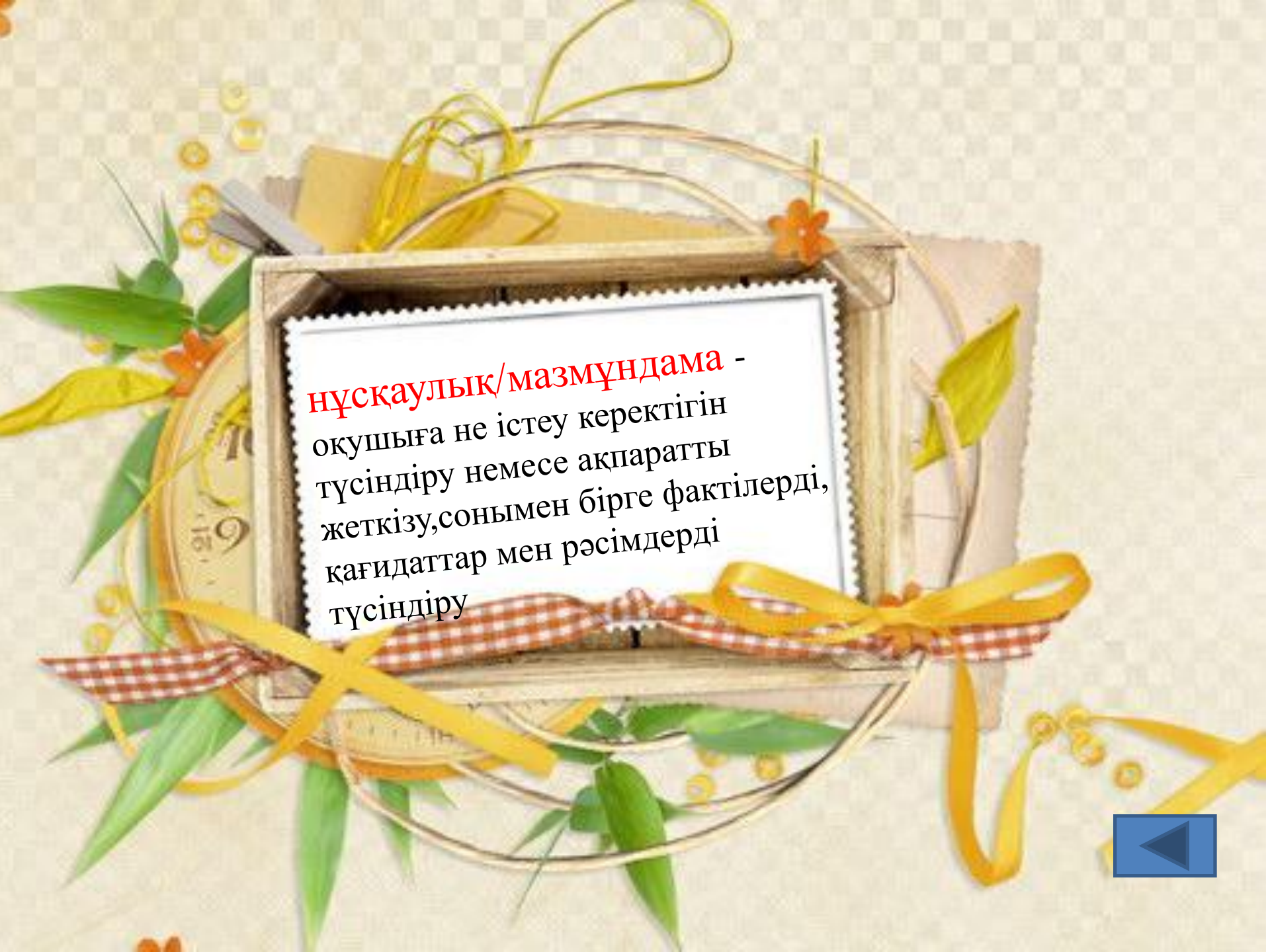

Механикалық есте сақтау -
үнемі қайталап отыру арқылы
фактілерді, ойларды және
күнделікті іс-әрекеттерді жаттау

Декламация- тестілеу үшін дайындалған сұрақтар арқылы немесе бұрын өткендерді еске түсіруге ынталандыру үшін сұрақта берілген сілтемелерге сүйене отырып, жауапты ойлауға жол сілтеу арқылы жинақталған білім мен ұғымдарды толықтыру

Нұсқаулық/мазмұндама -
оқушыға не істеу керектігін
түсіндіру немесе ақпаратты
жеткізу, сонымен бірге фактілерді,
қағидағтар мен рәсімдерді
түсіндіру

Диалог-қателіктер мен
тәуекелдіктерді азайта отырып,
таңдауды қысқартуға және
түсініктер мен қағидаттарды
«жеткізуді» тездетуге ықпал
ететін сауалнама мен
талқылаудың жиынтығы
арқылы өзара түсіністікке
қол жеткізу

Талқылау-
ақпараттарды
тарату және
мәселелерді шешу
мақсатында ой
бөлісу

ӘҢГІМЕНІҢ САПАСЫ
МЕН МАЗМҰНЫ

Әңгіме түрлері

Пікірталастық әңгіме

Оқушылар бәсекеге
қабілетті,
басқа адамдардың
көзқарасын
қабылдауды
қаламайды.

Кумулятивтік әңгіме

Бір-бірінің үлесін
сынамайды және
сындарлылыққа
негізделеді.

Зерттеушілік әңгіме

Ұсыныстар
жайында
күмән туып, қарсы
дау айтылып,
негізделген
дәлел мен сыни
тұрғыдан ойлау
арқылы жалғасады.

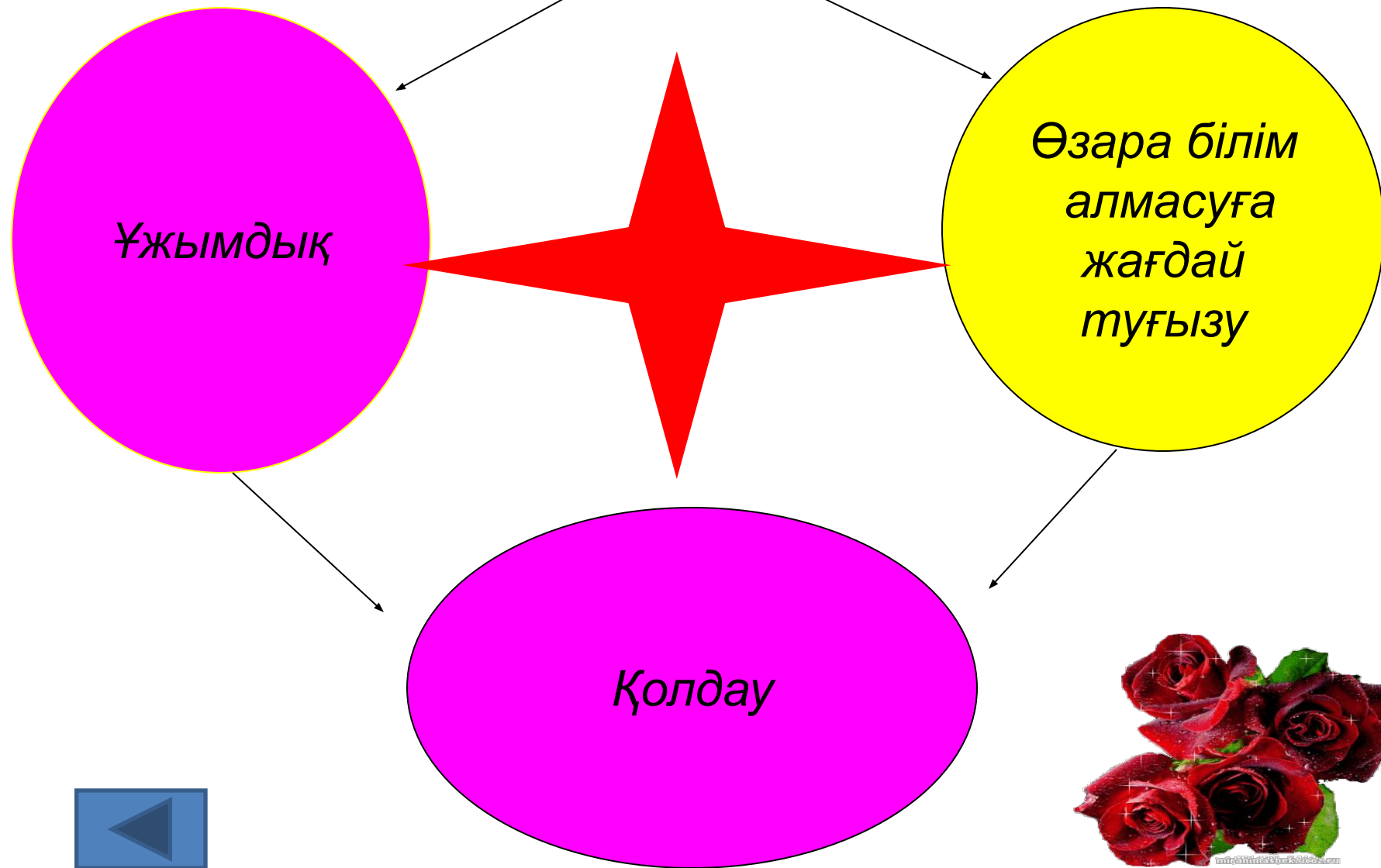

*Диалогтік педагогика-балалар мен
мұғалімдердің жаңалық ашу мен оқуда
өзара қарым-қатынас орнатуы.*

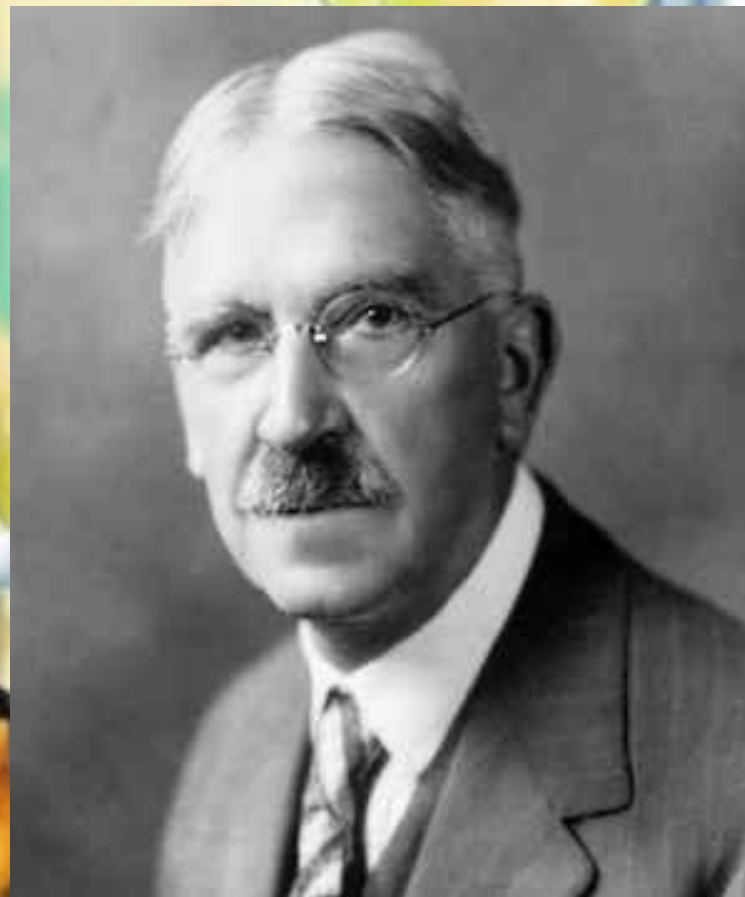

Диалогтік оқыту

“Рефлексивті практик”

“Біз қалай ойлаймыз?”
(1910) деген кітабы
рефлексивтік ойды
шешуге жататын
мәселелерді
зияткерлендіру
тұрғысынан қарастыра
отырып, идеялар мен
болжамдарды дамытып,
практикалық
жағдаяттардың
зерттелуіне бастама
жасап және іске асыра
отырып оқытуға ерекше
ықпал етті.

Джон Дьюи

“Рефлексивті
практик: кәсіби іс-
әрекетте қалайша
ойланады” (1983)

Рефлексивті тәжірибені
педагогтардың
проблеманы анықтау
және өз іс-
әрекеттерінде
эксперимент жүргізе
отырып шешу әдісі
ретінде қарастырады

Іс-әрекеттегі толғаныс
іс барысындағы
толғаныс) – бұл біздің
тәжірибемізге, сезімдерімізге
байланысты және
пайдаланудағы біздің
теориямызға көңіл бөлуді
қамтиды: ахуал өзгерген
жағдайда біздің іс-
әрекеттеріміз өзгеруі үшін
жаңа ұғымды түзуге әкеледі
- **“іс-әрекеттен кейінгі
толғаныс”**.

**ҰТҚЫРЛЫ
Қ**

**СЫҢАР-
ЖАҚТЫЛЫҚТЫҢ
БОЛМАУЫ**

ПАЙЫМ

ТӘРТІП

**ӨЗІНДІК
САНА -
СЕЗІМ**

Сыни тұрғыдан ойлайтын оқушылар белсенді болып келеді. Сұрақ қойып , талдайды, мағынасын ашу үшін, стратегияларды қолданады: олар ауызша, жазбаша,көзбен шолып, өздеріне сенімсіздікпен қарап, ештеңеге сенбейді, мұндай адамдар жаңашыл идеялар мен келешекке ашық болады.

